

Komunikat prasowy

Luksemburg, 7 grudnia 2017 r.

Gwarancje kredytowe dla MŚP – rezultaty są pozytywne, lecz konieczne jest lepsze ukierunkowanie i skoordynowanie z systemami krajowymi – twierdzą kontrolerzy UE

Z nowego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wynika, że wielkość puli środków finansowych w ramach dwóch unijnych programów gwarancji kredytowych ustalono bez kompleksowej analizy potrzeb rynkowych oraz że zbyt wiele przedsiębiorstw będących ich beneficjentami w rzeczywistości nie potrzebowało kredytu objętego gwarancją. Niemniej jednak przedsiębiorstwa, które otrzymały tego rodzaju kredyt, rzeczywiście się rozwijały. Zdaniem kontrolerów przyznanie przedsiębiorstwom kredytu objętego gwarancją na rzecz innowacyjnych działań przyniosło w przypadku znacznej ich części jedynie niewielki wzrost innowacyjności. Jest to niezgodne z ukierunkowaniem na doskonałość i aspiracjami w tym zakresie ustanowionymi w rozporządzeniu. Kontrolerzy zauważają również, że Komisja Europejska nie przedstawiła jak dotąd wystarczających dowodów na oddziaływanie gwarancji kredytowych oraz ich opłacalność. Podczas gdy ogólna odpowiedzialność za programy spoczywa na Komisji, ich wdrażanie powierzono Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu (EFI).

Kontrolerzy przeanalizowali, czy unijne gwarancje kredytowe wspierały rozwój i innowacyjność mniejszych przedsiębiorstw poprzez zapewnianie im dostępu do finansowania. Skoncentrowali się na dwóch centralnie zarządzanych instrumentach, które są obecnie w użyciu: instrumencie InnovFin do celów gwarancji dla MŚP, przeznaczonym dla przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczą i ukierunkowaną na innowacje, oraz instrumencie gwarancji kredytowych. Oczekuje się, że w latach 2014-2020 z budżetu UE przekazanych zostanie 1,78 mld euro w celu pokrycia zarówno potencjalnych strat kredytowych, jak i kosztów wdrażania tych instrumentów. Jeśli uwzględnić dopłaty uzupełniające z Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS), kwota ta wzrasta do 3,13 mld euro. Pod względem wielkości środków finansowych oba instrumenty są stosunkowo skromne w porównaniu z krajowymi systemami gwarancji dla MŚP finansowanymi przez UE w ramach funduszy strukturalnych lub z instrumentami, które ustanowiły państwa członkowskie.

– Kontrolerzy ustalili, że gwarancje należy w większym stopniu ukierunkować na rentowne przedsiębiorstwa, które nie mają dostępu do finansowania, oraz na przedsiębiorstwa, które prowadzą działalność badawczo-innowacyjną o wysokim potencjale doskonałości – **stwierdził Neven Mates, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – Programy gwarancji

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: (+352) 4398 45410

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E-mail: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

muszą być ponadto skoordynowane z podobnymi programami na poziomie krajowym.

Kontrolerzy uważają, że w porównaniu z poprzednimi okresami instrumenty gwarancji zaczęły funkcjonować szybko. Niemniej jednak, choć pula dostępnych unijnych środków finansowych została istotnie zwiększona, przeprowadzona ocena potrzeb rynkowych nie objęła wszystkich instrumentów gwarancji ani nie wykazała, w jaki sposób miałyby one zaspokoić te potrzeby. Komisja do tej pory przedstawiła niewiele dowodów na potwierdzenie skuteczności wcześniejszych instrumentów gwarancji kredytowych, a poziom kosztów i opłat na rzecz EFI nie został wystarczająco uzasadniony. Chociaż mechanizmy oceny obecnych instrumentów zostały udoskonalone, wciąż występują pewne niedociągnięcia, takie jak brak danych, które można by wykorzystać w celu oceny wpływu na działalność innowacyjną, czy ograniczony zakres, w jakim można by skontrolować programy w drodze akademickich badań naukowych.

Jak wynika z analizy ekonometrycznej przeprowadzonej w odniesieniu do Francji, instrumenty gwarancji przyczyniły się do rozwoju przedsiębiorstw będących jego beneficjentami pod względem łącznych aktywów, sprzedaży, liczby pracowników i produktywności. Efekty były większe w przypadku przedsiębiorstw mniejszych i młodszych, czyli tych, które w razie braku gwarancji miałyby trudności z uzyskaniem kredytu. Fakt ten rzutuje w istotny sposób na kwestię ukierunkowania tych instrumentów na odpowiednich beneficjentów.

Kontrolerzy stwierdzili, że w dobranej przez nich próbie obejmującej dziewięć państw członkowskich znaczny odsetek przedsiębiorstw, którym udzielono gwarancji, nie miałby problemów z uzyskaniem dostępu do finansowania, a zatem nie potrzebował kredytu objętego gwarancją. Udzielanie kredytów przedsiębiorstwom, które miały dostęp do finansowania, stwierdzono przede wszystkim w przypadku prywatnych pośredników finansowych w ramach instrumentu InnovFin do celów gwarancji dla MŚP. Zdaniem kontrolerów wspieranie przedsiębiorstw, które mają już dostęp do kredytów komercyjnych, stwarza ryzyko, że instrumenty unijne będą stanowić konkurencję dla sektora prywatnego.

Instrument InnovFin do celów gwarancji dla MŚP miał być ukierunkowany na przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie badań naukowych i innowacji o wysokim potencjale doskonałości. Dwie trzecie przedsiębiorstw objętych próbą do celów kontroli wprowadziło jednak wyłącznie udoskonalenia standardowych produktów lub procesów albo w ogóle nie wprowadziło innowacji.

Kontrolerzy stwierdzili, że istnieje wyraźna różnica między pośrednikami prywatnymi i publicznymi – pośrednicy publiczni z większym powodzeniem skupiają się na przedsiębiorstwach z sektorów wymagających specjalistycznej wiedzy, czyli takich, które z większym prawdopodobieństwem będą wprowadzać innowacje.

Ponadto kontrolerzy zwracają uwagę, że w większości państw członkowskich podobne instrumenty funkcjonują już na dużą skalę, co ma znaczący wpływ na programy unijne i sprawia, iż nieodzowne staje się usprawnienie ich wdrażania. Trybunał oczekuje, że Komisja uwzględni większość ze sformułowanych przez niego zaleceń w kontekście ewentualnych przyszłych instrumentów w kolejnych wieloletnich ramach finansowych. W szczególności Komisja powinna:

- ukierunkować gwarancje w większym stopniu na rentowne przedsiębiorstwa pozbawione wystarczającego dostępu do finansowania;
- dopilnować, by instrument InnovFin do celów gwarancji dla MŚP był ukierunkowany na bardziej innowacyjne przedsiębiorstwa;
- przeprowadzić kompleksową ocenę skuteczności poprzednich i obecnych instrumentów gwarancji oraz dokonać oceny *ex ante* w odniesieniu do ewentualnych przyszłych instrumentów;
- wskazać, w jaki sposób centralnie zarządzane instrumenty mogłyby najskuteczniej reagować na potrzeby rynkowe poprzez zapewnienie koordynacji z instrumentami finansowanymi na szczeblu krajowym

i regionalnym.

Informacje dla redaktorów

Od prawie 20 lat UE pomaga europejskim małym i średnim przedsiębiorstwom w uzyskaniu dostępu do finansowania dłużnego, udzielając gwarancji kredytowych. Gwarancje te są udzielane pośrednikom finansowym, od których oczekuje się zwiększonego udzielania kredytów rentownym przedsiębiorstwom, które w przeciwnym razie miałyby trudności z uzyskaniem kredytu. Aby wspomóc te przedsiębiorstwa, UE przekazuje środki finansowe na rzecz dwóch centralnie zarządzanych instrumentów gwarancji oraz współfinansuje, w ramach polityki spójności, podobne instrumenty ustanowione przez organy krajowe lub regionalne. Państwa członkowskie zapewniają również własne zasoby na rzecz podobnych programów.

W 2016 r. Komisja, Europejski Bank Inwestycyjny i EFI zdecydowały o udostępnieniu części zasobów budżetowych z EFIS w celu uzupełnienia wkładu UE na rzecz dwóch instrumentów zarządzanych centralnie.

Sprawozdanie specjalne nr 20/2017 pt. „Instrumenty gwarancji kredytowych finansowane przez UE – rezultaty są pozytywne, konieczne jest jednak lepsze ukierunkowanie na beneficjentów i skoordynowanie z systemami krajowymi” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (www.eca.europa.eu) w 23 językach UE.